

Problem of inconsistent translation of performance indicators category in monitoring CAP measures in EC regulations from English into Slovenian

Problematika nedoslednega prevajanja kategorij kazalnikov uspešnosti za spremljanje ukrepov SKP v predpisih EK iz angleškega v slovenski jezik

Janja RUDOLF¹ (✉), Andrej UDOVČ¹

¹ University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of agrometeorology, rural land planning and economics and rural development, Slovenia

✉ Corresponding author: janja.rudolf@bf.uni-lj.si

Received: December 18, 2020; accepted: April 21, 2021

ABSTRACT

In monitoring and evaluating the performance framework of the CAP, EU Member States are required to establish performance indicators (PI) that will ensure the evaluation of the performance and effectiveness of the main and specific objectives and priorities of each program. Inconsistent translation of EC regulations from English into Slovenian was observed in the context of the types of PI categories and their relations. There was inconsistency between regulations, ambiguity and uncertainty in certain parts of the regulations. This caused a violation of the principle of legal certainty for Slovenia towards the EU and the EC. It was found that legal translators in Slovene translations of some EC regulations use different terms for the same legal matter, which have a different meaning. This disrupts the hierarchical levels of the PI categories, which creates ambiguous obligations for Slovenia in parts of the regulation. The article presents EU and EC regulations, which clearly show the violation of the principle of legal certainty. Through the performed cognitive verbal semantic analysis and with the help of dictionaries, we propose appropriate translations of PI categories. We propose that the regulations and the official documents deriving from them be aligned with the next financial period 2021-2027.

Keywords: legal certainty, output indicators, result indicators, impact indicators, policy evaluation

POVZETEK

Pri spremljanju in vrednotenju okvira uspešnosti SKP so države članice EU dolžne vzpostaviti kazalnike uspešnosti (KU), ki bodo zagotavljali vrednotenje uspešnosti in učinkovitosti glavnih in posebnih ciljev in prednostnih nalog vsakega programa. Opaženo je bilo nedosledno prevajanje predpisov EK iz angleškega v slovenski jezik, v kontekstu vrst kategorij KU in njihovih odnosov. Povzročena je bila neskladnost med predpisi, dvoumnost in nejasnost določenih delov predpisov. S tem je bilo povzročeno kršenje načela pravne varnosti Slovenije do EU in EK. Ugotovljeno je bilo, da pravni prevajalci v slovenskih prevodih nekaterih predpisov EK za isto pravno zadevo uporabljajo drugačne izraze, ki nosijo drugačen pomen. S tem porušijo hierarhične ravni kategorij KU, kar ustvari dvoumne obveznosti Slovenije v delih predpisa. V prispevku predstavimo predpise EU in EK, kjer je jasno prikazano kršenje načela o pravni varnosti. Preko izvedene kognitivne besedne semantične analize in s pomočjo slovarjev predlagamo ustrezne prevode kategorij KU. Predlagamo, da se predpisi in uradni dokumenti, ki iz njih izhajajo, uskladijo z naslednjim finančnim obdobjem 2021-2027.

Ključne besede: pravna varnost, kazalniki učinka, kazalniki rezultata, kazalniki vpliva, vrednotenje politike

DETAILED ABSTRACT

In the policy cycle in the European Union (EU), strategic plans include an evaluation assessment and an intervention strategy with quantitative targets and milestones based on common EU performance indicators (PI). In 2014, the Implementing Regulations of the European Commission (EC) no. 808/2014 and no. 834/2014 laid the foundations for the implementation of the Common Monitoring and Evaluation Framework (CMEF), which has established a consistent categorized review of the PI used in monitoring Common Agricultural Policy (CAP) measures for all horizontal and vertical agricultural policy objectives in the EU (IU EK št. 808/2014, IU EK št. 834/2014). Inconsistent translation of EC regulations from English into Slovenian was observed in the context of the types of PI categories and their relations. The qualitative document analysis showed that there was inconsistency between above mentioned regulations (in Slovene versions) and ambiguity and uncertainty in certain parts of Implementing Regulation of the European Commission (EC) No 834/2014 (IU EK št. 834/2014). This caused a violation of the principle of legal certainty for Slovenia towards the EU and the EC. Consistent translation of the types of PI categories in regulations is necessary to ensure the same cognitive semantic experience of each interpreter of the regulation, thus enabling a unified understanding of rights and duties in legal proceedings and defending Slovenia's decisions before the EC and other Member States. In original (English) documents of these regulations, coherent terms are used for all categories of PI. However, it was found that legal translators in Slovene translations of some EC regulations use different terms for the same legal matter, which have a different meaning. This disrupts the hierarchical levels of the PI categories, which creates ambiguous obligations for Slovenia in parts of the regulation. The article presents English and Slovene versions of EU and EC regulations, which clearly show the inconsistency in translation. Through the performed cognitive verbal semantic analysis of the documents and with the help of dictionaries, we propose appropriate translations of PI categories. We also argue certain denominations of indicators as semantically inappropriate to use in this context. The analysis covers various Regulations (Uredba EU št. 1303/2013; Uredba EU št. 1305/2013; IU EK št. 808/2014; IU EK št. 834/2014) and also official documents of EC (CMEF, 2015a; CMEF, 2015b) and the Court of Auditors (Posebno poročilo, 2017a; Posebno poročilo, 2017b). The analysis of the texts showed lexical differences between the same categories of PI:

1. 'Context indicators' is translated into 'kazalniki okoliščin' (IU EK no. 834/2014; CMEF, 2015b) and 'kazalniki stanja' (IU EK no. 808/2014).
2. 'Output indicators' is translated into 'kazalniki realizacij' (IU EK št.834/2014; CMEF, 2015b), 'kazalniki učinka' (Uredba EU št. 1303/2013; Uredba EU št. 1305/2013; IU EK št. 808/2014) and 'kazalniki izložka' (Posebno poročilo, 2017b).
3. 'Result indicators' is translated uniformly in all texts into 'kazalniki rezultata' (IU EK št. 834/2014; IU EK št. 808/2014; Posebno poročilo, 2017b; CMEF, 2015b).
4. 'Impact indicators' is translated into 'kazalniki učinka' (IU EK št. 834/2014; Posebno poročilo, 2017b; CMEF, 2015b) and 'kazalniki vpliva' (Uredba EU št. 1303/2013; Uredba EU št. 1305/2013; IU EK št. 808/2014).

The hierarchy of PI categories is clear and known (CMEF, 2017). On the lowest level, there are output indicators, on the second level there are result indicators that are calculated through the output and input indicators, and on the top level there are impact indicators, which are expressed as an index and derive from combination of certain output and result indicators. With output indicators we monitor and evaluate the first direct consequences of a policy measure/intervention. They are a numerical fact that show how much of something is the result of a policy action/measure. Closest to this meaning in Slovenian is the expression 'kazalniki učinka'. On the other hand, with impact indicators we measure more intangible goals, following the vision and strategy of a certain policy in a certain area. For them, the most appropriate Slovenian expression is 'kazalniki vpliva'. 'Vpliv' and 'učinek' have in Slovenian different meaning and are not synonyms. Analysis showed that legal translators attach different meanings to the Slovenian term 'kazalniki učinka'. This term is translated from the term 'impact indicators' in IU EK št. 834/2014 and from the term 'output indicators' in IU EK št. 808/2014. It should be emphasized that the terms 'impact' and 'output' indicators are semantically and hierarchically different. This is also the central argument of the problem of inconsistent legal translating of PI categories in Slovene language as it causes the violation of principle of legal certainty. Regulation IU EK št. 834/2014, which most directly addresses the types of indicators and explains their level, is full of uncertainty, ambiguity and inconsistency with

previous regulations in the target translation (Slovenian) and as such should be corrected. All Slovene versions of official publications arising from this regulation, such as CMEF (2015b), should also be corrected. Therefore, the authors suggest harmonizing the legal translation of PI categories into: the term 'output indicators' translates into 'kazalniki učinka', the term 'result indicators' translates into 'kazalniki rezultata', the term 'impact indicators' translates into 'kazalniki vpliva' and the term 'context indicators' translates into 'kazalniki stanja'. The CMEF is one of the most important basic documents for both decision-makers and policy evaluators of the performance framework of CAP programs (Uredba EU št. 1303/2013; Uredba EU št. 1305/2013). The successor document to the CMEF will be called the Performance Monitoring and Evaluation Framework and will be valid for the next financial period 2021-2027. Its content will also be mandatory and legally binding in all EU Member States (ENRD, 2020). We recommend that legal translators coordinate the translation of these important regulations into Slovene language and the official documents arising from them in an unambiguous and consistent way, as this will respect the principles of legal certainty for Slovenia and its citizens.

UVOD

V ciklu politik v Evropski Uniji (EU) strateški načrti Skupne kmetijske politike (SKP) vključujejo oceno potreb in intervencijsko strategijo s kvantitativnimi cilji in mejniki na podlagi skupnih kazalnikov uspešnosti (KU) EU. Leta 2014 je Izvedbena uredba Evropske komisije (IU EK) št. 808/2014 vzpostavila temelje za implementacijo t.i. Common Monitoring and Evaluation Framework – Skupnega okvira za spremljanje in vrednotenje (CMEF), ki je vzpostavil trenutno delujoč vsebinsko konsistenten, kategoriziran pregled KU, ki se uporabljajo pri spremljanju SKP za vse horizontalne in vertikalne cilje kmetijske politike v EU. Tehnični priročnik CMEF (2017) uporablja KU in jih razporeja v hierarhične ravni glede na obseg in pomen informacij, ki jih vrednotijo. Njihov obseg je definiran preko mnogih uredb in programskih dokumentov EK (Posebno poročilo, 2017b).

Izraz 'kazalnik' izhaja iz latinskega izraza 'indicare', kar pomeni pokazati (Slovensko-latinski slovar ..., 2014). Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) je v Pojmovniku statističnih izrazov (Glossary of statistical terms) posebej opredelila kmetijsko-okoljski kazalnik kot: »... meritev povzetkov, ki združuje neobdelane podatke, ki se uporabljajo za opis stanja okolja, tveganja za okolje, spremembe v okolju ali gonilne sile takšne spremembe, ki jo je mogoče delno ali v celoti pripisati kmetijski dejavnosti. (Glossary ..., 25.9.2001).« Ne glede na to, kako so kazalniki opredeljeni, so del informacijskih sistemov in predstavljajo več kot samo podatke, na katerih temeljijo. Kazalniki so se uveljavili in se

pogosto uporabljajo na številnih področjih, od ekonomije, ekologije do medicine in se lahko uporabljajo na svetovni, regionalni, nacionalni, lokalni ali sosedski ravni, pa tudi na sektorski ravni (Hammond in sod., 1995).

V okviru uspešnosti upravljanja vlade se KU običajno uporabljajo za spremljanje in vrednotenje vložkov (za merjenje porabe javnih sredstev) ter učinkov, rezultatov in vplivov (za merjenje uspešnosti in/ali učinkovitosti vladnih ukrepov in določil) (Davies, 1999). Ugotavlja se, da je konceptualni temelj kategorij KU primerljiv med državami, in časovno stabilen (Van Dooren, 2008). Za uspešno implementacijo KU v sistem političnega odločanja je najbolj pomembno naše kognitivno razumevanje pomena kazalnikov (Van Dooren, 2008).

Določene izvedbene uredbe EK, ki opisujejo in predpisujejo KU v SKP so pravno zavezujoči dokumenti, ki veljajo za vse članice Evropske skupnosti (ES). Ker je ES prostor mnogih uradno priznanih med seboj enakovrednih jezikov, se morajo vsi pravno zavezujoči dokumenti ES prevajati v vse uradno priznane jezike držav članic v celotnem obsegu (Robertson, 2010) s čimer se zagotovi pravna varnost, ki je vodilno načelo sodobnega prava (Novak, 2006). Vsak prevod pravnega dokumenta EU je tako avtentičen in ima isti pravni status (Uredba št. 1, 1958).

Lovriha in Rakar (2015) trdita, da je pomen poenotenih izrazov v pravnem prevajanju zelo pomemben, saj direktno vpliva na pravno presojo prevedenih tekstov. S tem pa vpliva na varstvo pravic strank in temeljnih pravnih načel (Robertson, 2010; Kocbek, 2011; Hargitt, 2013).

Pravno prevajanje je kompleksna in visoko specializirana dejavnost, ki se znatno razlikuje od splošnega prevajanja, saj je soočeno s številnimi semantičnimi omejitvami (interpretacijo, terminologijo, skladnjo idr.) (Jemec Tomazin, 2001; Longinotti, 2009). Iskanje ustreznega prevoda tako od prevajalca zahteva odlično obvladanje ne le obeh jezikov, temveč tudi poznavanje obeh pravnih sistemov v kolikor se razlikujeta in poznavanje področja, ki ga pravni tekst obravnava (Robertson, 2010), v našem primeru je to poznavanje SKP in KU.

Ta članek bo v prvem delu obravnaval neskladnosti pri pravnem prevajanju KU v določenih predpisih EK, v drugem delu pa na praktičnih primerih prikazal posledice nedoslednega prevajanja v uradnih dokumentih EK in Evropskega računskega sodišča (ERS).

METODE DELA

Teorija pravne varnosti je nastala kot posledica težnje po demokratični vladavini, po t.i. pravni državi in varstvu pridobljenih pravic državljanov in državljanek. Pojem pravna država pomeni vezanost delovanja vseh državnih organov na pravne predpise (zato vladavina prava), kot nasprotje njihovi samovolji. Pravna država zagotavlja človekove pravice in svoboščine, pravno varstvo, delitev oblasti, neodvisnost sodstva, enakost pred zakonom in nadzor nad delovanjem državnih organov (Kranjc, 2018). V Sloveniji so načela pravne države zapisana v Ustavi Republike Slovenije (RS) (1991). V 1. in 2. členu Ustave RS je zapisano, da je Slovenija demokratična in pravna država. V 160. členu Ustava RS določa, da je za kršitve iz področja pravnega varstva pristojno Ustavno sodišče RS (Ustava RS, 1991). Ustavno sodišče RS je izreklo, da je eno izmed načel pravne države tudi načelo zaupanja v pravo in zapoved jasnosti (določnosti) in nedvoumnosti pravnih norm. Ni pravne varnosti, če ni mogoče zaupati v veljavno pravo in če se ni mogoče zanesti na veljavne predpise (OdlUS, 1996; Cvikl, 2013).

Ta prispevek bo prikazal probleme različnih prevodov in rab kategorij KU v predpisih EK in uradnih dokumentih, ki so zaradi pravne ne-varnosti sporni s pravnega vidika, zlasti z vidika pojava dvoumnosti v prevodih predpisa IU

EK št. 834/2014 in zatem še v uradnih dokumentih Urada za publikacije EU in ERS.

V postopku reševanja tega problema bomo tako poskušali opredeliti kognitivno (spoznavno) razumevanje pomena kategorij KU v SKP pri prevajanju z uporabo semaziološkega pristopa. Semantika je veda, ki se ukvarja s proučevanjem pomenov besed in temelji na semaziološkem pristopu. Z drugo besedo ji rečemo pomenoslovje. V semantiki iščemo besede z nedvoumnim in enotnim pomenom (Schwarz in Chur, 2004). V tem prispevku bomo uporabili metodo kognitivne besedne semantike.

Kognitivna semantika torej »[...] razlaga našo semantično kompetenco, tj. sposobnost razumeti in interpretirati besede in stavke.« (Schwarz in Chur, 2004, str. 35), spoznavno prevodoslovje pa razlaga prevajanje kot posebno jezikovno dejavnost in prav zato tudi kot skupek raznih kognitivnih aktivnosti kot so razumevanje, interpretiranje in odločanje (Wilss, 1988). Za semantičen pristop kognitivne besedne semantike bomo uporabili kvalitativno metodo analize besedil. Pri tej metodi bomo uporabili izseke iz različnih pravnih besedil in drugih uradnih dokumentov ter jih med seboj primerjali v delu, ki razlaga in poimenuje različne kategorije KU v SKP.

Na semaziološkem načelu temeljijo tudi vsi tipi slovarjev, ki leksikalni izraz tako ali drugače jezikovno pojasnjujejo. Za iskanje pomenov besed bomo zato uporabili Slovar slovenskega knjižnega jezika (2020) in več jezični Veliki angleško-slovenski slovar Oxford (2006). Poizkušali bomo izbrati in razumeti najprimernejši leksikalni izraz za prevode kategorij KU v predpisih in utemeljeno ovrgli neprimerne.

Analiza dokumentov

V analizo so bili zajeti predpisi Evropskega parlamenta in Sveta: Uredba EU št. 1303/2013 in Uredba EU št. 1305/2013, predpisi EK: IU EK št. 808/2014 in IU EK št. 834/2014 in uradni dokumenti: CMEF (2015a, 2015b) iz Urada za publikacije EU in Posebno poročilo (2017a, 2017b) iz ERS. V prvem delu so predstavljeni predpisi v časovnem in vsebinskem zaporedju nastanka, v delu

kjer se predpisujejo vrste kategorij KU in njihove ravni v izvornem (angleškem) in ciljnem (slovenskem) jeziku. V drugem delu pa sta predstavljena dva uradna dokumenta v delih, ki se nanašajo na predhodno predstavljene predpise.

Predpisane vrste kategorij KU in hierarhične ravni kategorij KU

Ko bomo v nadaljevanju citirali dele ciljnih (slovenskih) dokumentov bomo zraven slovenskega poimenovanja vrste kategorije KU z enojnimi narekovaji (' ') napisali izraz, ki se pojavi v izvornem (angleškem) dokumentu.

Skozi predpise EU in EK lahko povzamemo katere so predpisane vrste kategorij KU in katere so hierarhične ravni kategorij KU, ki se upoštevajo pri CMEF v SKP. To bomo prikazali s preglednico 1, pri čemer bodo vrste kategorij KU s številkami razvrščene od 1 do 3. Številka 1 označuje najvišjo 1. raven, kategorijo 'impact indicators', številka 2 označuje 2. raven, kategorijo 'result indicators' in številka tri označuje 3., najnižjo in najbolj osnovno raven kazalnikov, kategorijo 'output indicators'. Razlog, da tako označujemo je ta, da je najnižja raven (3) sestavni del naslednje ravni (2), raven 2 pa je sestavni del najvišje ravni (1). Ravni so med seboj odvisne in jih ne moremo zamenjati. Znotraj preglednice prikazujemo še skico povezanosti odnosov med predpisanimi kategorijami KU. Ločeno od tega pa se po predpisih EK vodi še kategorija

'context indicators', ki vsebuje nekatere izmed predpisanih 'impact indicators' in nekatere povsem druge kazalnike, ki jih ne moremo uvrstiti v nobeno izmed drugih kategorij, zato so v preglednici označeni z (*).

V predpisu IU EK št. 834/2014 in v uradnih dokumentih EK (CMEF, 2015a) in ERS (Posebno poročilo, 2017a) lahko najdemo tudi opise različnih kategorij KU. V preglednici 2 so na kratko povzeti različni opisi vrst kategorij KU, ki se pojavljajo v teh izvornih dokumentih.

Za kazalnike, ki se uporabljajo za kratkoročno vrednotenje doseganja ciljev in merijo direktni učinek političnih ukrepov in smotrnost porabe javnega denarja, se uporablja angleški (ang.) izraz 'output indicators', s čimer tudi drugače lahko označujemo prve izhodne podatke, ki nastanejo ob porabi javnih sredstev. V tem smislu to vrsto kazalnika razlagajo vsi trije izvorni dokumenti (IU EK št. 834/2014; CMEF, 2015a; Posebno poročilo, 2017a).

Za tako imenovane rezultatsko usmerjene kazalnike, ki vrednotijo kratkoročne in srednjeročne cilje in se običajno izražajo v deležih in merijo povezavo med neposrednim učinkom ukrepa in uspešnostjo doseganja prednostnih nalog in posebnih ciljev SKP, se uporablja ang. izraz 'result indicators'. 'Result indicators' so po vsebini nadgradnja kazalnikov učinka. S takimi podatki vrednotimo učinkovitost specifičnih ciljev, ki so v SKP opisane kot prednostne naloge v 5. členu Uredbe EU št. 1305/2013.

Table 1. Level of hierarchy and type of performance indicator's (PI) category accompanied with a sketch of the relationship between the prescribed categories of PI

Preglednica 1. Hierarhične ravni in vrste kategorij KU v spremstvu skice, ki ponazarja odnose med predpisanimi kategorijami KU

Level of hierarchy of PI category / Hierarhična raven kategorij KU	Type of PI category / Vrste kategorij KU	A sketch of the relationship between the prescribed categories of PI / Skica odnosov med predpisanimi kategorijami KU
1	Impact Indicators	
2	Result Indicator	
3	Output indicators	
*	Context indicator	

a= from 1 to 3, meaning 1 the highest level and 3 the lowest level, all levels are interdependent and irreplaceable; * indicates a level that has its own set of indicators, with only some of them also belonging to level 1 / a= od 1 do 3, kjer 1 pomeni najvišjo raven in 3 najnižjo raven, vse ravni so med seboj odvisne in nezamenljive; * označuje raven, ki ima svojo množico kazalnikov, od katerih samo nekateri pripadajo tudi ravni 1

Table 2. Description of performance indicators (PI) categories and their naming in original documents (IU EK št. 808/2014; IU EK št. 834/2014; CMEF, 2015a,b; Posebno poročilo, 2017a,b)**Preglednica 2.** Opisi kategorij kazalnikov uspešnosti (KU) in njihovo poimenovanje v izvornih dokumentih (IU EK št. 808/2014; IU EK št. 834/2014; CMEF, 2015a,b; Posebno poročilo, 2017a,b)

PI naming in original document	PI description in original document	Type of document	The source of document
Poimenovanje KU v izvornem dokumentu	Razlaga KU v izvornem dokumentu	Vrsta dokument	Vir dokumenta
Context indicators	Context indicators are reflecting relevant aspects of the general contextual trends that are likely to have an influence on the implementation, achievements and performance of the CAP.	Predpis	IU EK št. 834/2014
Context indicators	Context indicators provide information on general trends of economy, state of the environment, general climate indicators, agricultural and rural statistics.	Uradni dokument	CMEF, 2015a,b
Context indicators	/	Uradni dokument	Posebno poročilo, 2017a,b
Output indicators	The practical implementation of the CAP instruments should be monitored on the basis of output indicators that are able to reflect this operational level of the CAP.	Predpis	IU EK št. 834/2014
Output indicators	Output indicators give the direct 'product' of the measure (e.g., 50 energy saving investments funded through a measure).	Uradni dokument	CMEF, 2015a,b
Output indicators	Output indicators report on the degree of activity in relation to a policy measure.	Uradni dokument	Posebno poročilo, 2017a,b
Result indicators	The result indicators measure the underlying specific objectives of the common main objectives of the CAP.	Predpis	IU EK št. 834/2014
Result indicators	Result indicators give the direct, immediate effect of the measure/programme (e.g., 500 jobs created as a result of the investment measure).	Uradni dokument	CMEF, 2015a,b
Result indicators	Result indicators record the direct effect of the policy measure in relation to the specific policy objective.	Uradni dokument	Posebno poročilo, 2017a,b
Impact indicators	Impact indicators should reflect the common main objectives of the CAP.	Predpis	IU EK št. 834/2014
Impact indicators	Impact indicators go beyond the direct, immediate effect but look at the longer term (e.g., rural unemployment rate).	Uradni dokument	CMEF, 2015a,b
Impact indicators	Impact indicators concern the intended outcome of the measure in terms of its impact on the wider environment, beyond those directly affected by the measure.	Uradni dokument	Posebno poročilo, 2017a,b

Za vrednotenje dolgoročnih vplivov različnih ukrepov glede na splošne in strateške politične cilje programov pa se uporablja ang. izraz 'impact indicators'. V CMEF so to kazalniki, ki združujejo ravni uspešnosti in učinkovitosti prednostnih nalog v SKP in kažejo z indeksom na uspešnost programa SKP (Uredba EU št. 1303/2013, Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 834/2014).

Ločeno kategorijo predstavljajo še t.i. 'context indicators', ki odražajo pomembne vidike splošnega razvoja okoliščin, ki verjetno vpliva na izvajanje, dosežke in uspešnost SKP. Zagotavljajo informacije o splošnih

gibanjih gospodarstva, stanja okolja, splošnih kazalnikov podnebnih sprememb, statističnih podatkih na področju kmetijstva in podeželja (IU EK št. 834/2014; CMEF, 2015a).

REZULTATI IN RAZPRAVA

Izbrali smo nekaj primerov besedil, s katerimi lahko najbolj očitno ponazorimo problematiko neskladnega prevajanja, ki povzroča dvoumnost in nejasnost (nedoločenost) predpisov EK, ki se nanašajo na implementacijo sistema CMEF v SKP v slovenski prostor.

Postopek, do uradne potrditve in veljavnosti predpisov EK, pogodb EU in odločitev Sodišč, je izredno zapleten in zagotavlja mnogo navzkrižnih preverjanj o skladnosti, nedvoumnosti in jasnosti prenesenih določil (Studies..., 2010). Na več stopnjah, od začetka dogovarjanja, do končne potrditve predpisov, so prisotni prevajalci s strokovnim znanjem iz prava, t.i. 'lawyer linguists', ki naj bi minimalizirali možnosti za napačno kognitivno razumevanje predpisov med ES in posameznimi državami članicami (Robertson, 2010).

Ta analiza je pokazala, da so angleška poimenovanja kategorij KU tako semantično kot leksikalno v vseh izvornih dokumentih skladna, jasna in nedvoumna. Problem je tako nastal pri pravnih prevajalcih, ki izvorne dokumente prevajajo v slovenski jezik.

Nedoslednost prevajanja v predpisih EK

Uredba EU št. 1303/2013, v 6. in 7. točki 22. člena predpisuje državam članicam obveznost doseganja praga okvira uspešnosti po programih in zaustavitve vmesnih izplačil državam članicam, ki jim kazalniki učinka 'output indicators' vrednotijo nedoseganje dogovorjenega praga okvira uspešnosti. V 4. točki 27. člena ta uredba kategorizira KU, ki vrednotijo prag vstopa v okvir uspešnosti glede na program in prednostno nalogo. Uredba KU razvršča v finančne kazalnike 'financial indicators', kazalnike učinka 'output indicators' in kazalnike rezultata 'result indicators'. Predpisuje tudi, da države članice po potrebi vzpostavijo skupne kazalnike 'common indicators' za vrednotenje vpliva 'impact' programov na ravni EU (Uredba EU št. 13030/2013).

Nadaljevanje te uredbe je bila Uredba EU št. 1305/2013, s katero je EU pokrila področje podpore razvoja podeželja iz SKP. V tej uredbi so od 67. do 75. člena predpisane določbe za vzpostavitev sistema CMEF. 69. člen predpisuje tehnične določbe za opredelitev skupnih kazalnikov 'common indicators' in izvedbo seznama skupnih kazalnikov, ki naj bi temeljil na izhodiščnem stanju 'initial situation', pa tudi finančnem izvajanju 'financial execution', učinkih 'output', rezultatih 'result' in vplivih 'impact' programa. V 3. točki 69. člena mora

izvajalec vrednotenja količinsko ovrednotiti vpliv 'impact' programa, ki se meri s kazalniki vpliva 'impact indicators'. EK pa na podlagi ugotovitev iz vrednotenja SKP, vključno z vrednotenjem programov razvoja podeželja, ob pomoči držav članic oceni skupni vpliv 'combined impact' vseh instrumentov SKP (Uredba EU št. 1305/2013).

Kot pravno podlago za določitve pravil iz Uredbe EU št. 1305/2013 je EK izdala predpise v IU EK št. 808/2014. Ta IU v 14. točki predpisuje, da je potrebno vzpostaviti CMEF in opredeliti skupne elemente tega sistema, vključno s kazalniki in načrtom vrednotenja. 14. člen te IU opisuje CMEF. V 1. točki 14. člena pravi, da mora CMEF vsebovati: "... sklop skupnih 'a set of common' kazalnikov stanja 'context', rezultata 'result' in učinka 'output indicators',..." V 2. točki 14. člena pa določa v katerih prilogah te IU so predpisane kategorije KU: "Sklop skupnih kazalnikov stanja 'context', rezultata 'result' in učinka 'output' za politiko razvoja podeželja je določen v Prilogi IV. V navedeni prilogi so opredeljeni tudi kazalniki, ki jih je treba uporabiti pri določanju količinsko opredeljenih ciljev v zvezi s prednostnimi področji razvoja podeželja. Pri določanju mejnikov in ciljnih vrednosti za okvir uspešnosti iz točke 2 Priloge II k Uredbi (EU) št. 1303/2013 države članice uporabijo vnaprej opredeljene kazalnike okvira uspešnosti iz točke 5 Priloge IV k tej uredbi ali te kazalnike nadomestijo in/ali dopolnijo z drugimi ustreznimi kazalniki učinka, določenimi v programu razvoja podeželja.

Ta člen določa, da so države članice obvezne voditi KU v vseh navedenih kategorijah KU in, da lahko uporabijo vnaprej opredeljene kazalnike KU ali pa jih dopolnijo ali nadomestijo z drugimi ustreznimi kazalniki učinka 'output indicators'. V Prilogi IV je 'Nabor skupnih kazalnikov stanja 'context', rezultata 'result' in učinka 'output' iz člena 14(2). Kazalniki stanja 'context indicators', ki vključujejo kazalnike vpliva 'impact indicators' SKP, so označeni z (*). Priloga IV pa vsebuje poleg kazalnikov stanja 'context indicators', rezultata 'result indicators' in učinka 'output indicators' še ciljne kazalnike 'target indicators' (IU EK št. 808/2014).

Od Uredbe EU št. 1303/2013 do IU EK št. 808/2014

so kategorije KU nedvoumno ločene, jasno (določno) predstavljene in na enak način prevajane v slovenski jezik skozi vse tri predpise. Niso pa v teh predpisih še naslovljene ravni kategorij KU, zato zgolj iz teh predpisov še ne moremo nedvoumno ugotoviti v kakšnih razmerjih so predpisane vrste kazalnikov.

Za zagotovitev tega koraka je po IU EK št. 808/2014, EK izdala še en predpis, ki določa predpise za uporabo CMEF za SKP. Ta predpis, IU EK št. 834/2014, naj bi jasno (določno), nedvoumno in skladno s prejšnjimi predpisi predpisal kategorije KU in njihove ravni (odnose).

Analiza je pokazala nasprotno. V ciljnem dokumentu, IU EK št. 834/2014, so v 1. členu predpisane kategorije KU kot: » [...] :

- (a) kazalniki učinka 'impact indicators', [...] ki odražajo področja, kjer naj bi imela SKP predvidoma vpliv 'impact' ;
- (b) kazalniki rezultata 'result indicators', [...] ki odražajo glavne dosežke;
- (c) kazalniki realizacij 'output indicators', [...] ki odražajo izvajanje z njimi povezanih instrumentov SKP;
- (d) kazalniki okoliščin 'context indicators', [...] ki odražajo pomembne vidike splošnega razvoja okoliščin, ki verjetno vpliva na izvajanje, dosežke in uspešnost SKP.

Kazalniki rezultata 'result indicators', kazalniki realizacij 'output indicators' in kazalniki okoliščin 'context indicators', ki omogočajo spremljanje in vrednotenje Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), so določeni v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 808/2014.«

Od Uredbe EU št. 1303/2013 do IU EK št. 808/2014 so pravni prevajalci uporabljali skladne izraze za prej omenjene kategorije KU. Pravni prevajalci IU EK št. 834/2014, pa so uporabili leksikalno drugačne izraze za iste kazalnike. To lahko povzroči pri bralcu predpisa drugačno kognitivno semantično izkušnjo, s čimer je povzročena pravna ne-varnost, zaradi dvoumnosti in nejasnosti predpisa (Robertson, 2010). Glede na Studies... (2010), ki jo je izdal Glavni direktorat za prevajanje pri EK, se ne bi smeli uporabljati neskladni leksikalni izrazi med predpisi, ki se nanašajo en na drugega.

Leksikalno isti izraz 'kazalnik učinka', je uporabljen tako v IU EK št. 834/2014, kot tudi od Uredbe EU št. 1303/2013 do IU EK št. 808/2014. Pa vendar v semantično povsem drugačnem kontekstu. V IU EK št. 834/2014 se prevaja iz angleškega (ang.) izraza 'impact indicators', medtem ko se v predhodnih predpisih (Uredba EU št. 1303/2013, Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 808/2014) prevaja iz ang. izraza 'output indicators'.

Izraza 'impact' in 'output' sta ne samo semantično različna (Veliki angleško..., 2006), ampak v kontekstu ravni KU tudi hierarhično različna (preglednica 1). Kot je bilo razloženo v poglavju Metode, so 'output indicators' na najnižji hierarhični ravni KU in so gradniki vseh preostalih ravni, pri čemer je najvišja raven KU sestavljena iz kategorije 'impact indicators' (CMEF, 2015a). To neskladje med predpisi povzroča v slovenskem prostoru semantično dvoumnost predpisov za vzpostavitev sistema CMEF v SKP in nejasnost (nedoločnost) obveznosti Slovenije do EK. S tem pa je kršeno načelo pravne varnosti Slovenije v tem kontekstu.

Tukaj smo našli dokaz, da se je zaradi neskladnega pravnega prevajanja v slovenski jezik zamenjala pomenska hierarhija KU.

Nadalje, so v IU EK št. 834/2014, t.i. kazalniki učinka 'impact indicators' obrazloženi kot kazalniki, ki odražajo področja, kjer naj bi imela SKP predvidoma vpliv 'impact'. Torej, če parafraziramo: kazalniki učinka naj bi vrednotili vpliv. V SSKJ (2020) sta leksikalna izraza 'učinek' in 'vpliv' semantično različna in v kontekstu KU odražata hierarhijo odnosov med kategorijami KU. Beseda 'vpliv' v slovenščini nosi drugačen pomen kot beseda 'učinek' in ni njena sopomenka (SSKJ, 2020). SSKJ razlaga pomene slovenske besede 'vpliv' kot: »tako delovanje na koga, da se to kaže, izraža v njegovem delu, ravnanju, mišljenju: gospodarski, politični vpliv // tako delovanje na kaj, da se to spreminja: na tem območju se kažejo različni podnebni vplivi; sposobnost koga, da deluje na koga tako, da se to kaže, izraža v njegovem delu, ravnanju, mišljenju« (SSKJ, 2020). V kolikor uporabljamo angleško besedo 'impact' kot samostalnik, ima enak pomen kot slovenska beseda, prav tako samostalnik, 'vpliv' (Veliki angleško..., 2006;

SSKJ, 2020). V kontekstu vrst kategorij KU se tako izraz 'impact indicators' ustrezno prevaja kot 'kazalnik vpliva' in ne 'kazalnik učinka'. Analiza kaže, da je v ciljnem dokumentu IU EK št. 834/2014 pri pravnih prevajalcih do nerazumevanja hierarhije odnosov KU in zato neustreznega prevoda izraza 'impact indicators'.

Kazalniki rezultata 'result indicators' so v vseh predpisih skladno prevajani in tudi njihov pomen je nedvoumen in jasen.

Pri t.i. 'output indicators' pa je pri predpisu IU EK št. 834/2014 uporabljen nov izraz, t.i. 'kazalniki realizacij'. Pravni prevajalci so pri predhodnih predpisih (Uredba EU št. 1303/2013, Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 808/2014) ta izraz prevajali kot 'kazalniki učinka'. Izvorni predpis določa, da 'output indicators' vrednotijo 'the implementation of related CAP instruments'. Beseda 'realizacija' ima sopomenki, 'izvedba' in 'uresničitev' in je tujka, njen pomen je: »kar nastane z dejanjem« (SSKJ, 2020). Beseda 'učinek' nosi pomene: »pojav, ki nastane zaradi učinkovanja česa na kaj: pravni učinek kar neposredno izhaja iz določenega pravnega dejstva in zaželen, pričakovana posledica kakega dela, prizadevanja: ukrep ni imel nobenega učinka« (SSKJ, 2020). Glede na razlago pomenov SSKJ, je bolj primeren prevod, ki so ga uporabili pravni prevajalci v predhodnih predpisih, torej 'kazalniki učinka'.

T.i. 'context indicators', so pri predpisu IU EK št. 834/2014 ponovno drugače prevajani, kot pri predhodnih predpisih, in sicer v 'kazalniki okoliščin', pri čemer so v predhodnih predpisih prevajani v 'kazalniki stanja'. Beseda 'stanje' pomeni: »kar je v kakem času pri čem določeno z razmerami, okoliščinami, kakimi dejstvi sploh« (SSKJ, 2020). Beseda 'okoliščina' ima sopomenko 'razmera' in pomeni: »dejstvo, ki more odločilno vplivati na potek, uresničitev česa« (SSKJ, 2020). Glede na pomena besed 'stanje' in 'okoliščina', bi lahko rekli, da s stanjem opisujemo okoliščine, ki so nastale, torej gre pri besedi 'stanje' za nadpomenko. 'Context indicators' spremljajo in vrednotijo različna stanja v okolju, ki so podvržena ukrepom SKP in s tem različnim okoliščinam, ki jih SKP upravlja. Iz tega sledi, da je uporaba prevoda 'kazalniki stanja' (Uredba

EU št. 1303/2013, Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 808/2014) bolj primerna od prevoda 'kazalniki okoliščin' (IU EK št. 834/2014).

Praktični primeri neskladnosti, dvoumnosti in nejasnosti pri prevodih v slovenski jezik v uradnih dokumentih EK in ERS

V prvem primeru smo analizirali uradno kratko publikacijo EU, ki opisuje CMEF: izvorni dokument CMEF (2015a) in ciljni dokument CMEF (2015b). Publikacija je bila narejena z namenom seznanitve bralca o vzrokih nastanka CMEF, področjih spremljanja in vrednotenja v SKP, opisom vrst kategorij KU in predstavitev njihov odnosov (hierarhije). KU so države članice zavezane vzpostaviti in z njimi spremljati uspešnost in učinkovitost ukrepov, prednostnih nalog in ciljev programov SKP (Uredba EU št. 1305/2013).

CMEF (2015a,b) se nanaša na vse štiri predhodno predstavljene predpise.

V slovenski različici na str. 15 (CMEF, 2015b) prevajajo pomen in ravni kategorij KU tako: »Kazalniki obstajajo na treh različnih ravneh:

- kazalniki realizacij 'output indicators' kažejo neposreden „produkt“ ukrepa (npr. 50 naložb v varčevanje z energijo, financiranih v okviru ukrepa);
- kazalniki rezultata 'result indicators' kažejo neposreden takojšnji učinek ukrepa/programa (npr. 500 ustvarjenih delovnih mest, ki so rezultat naložbenega ukrepa);
- kazalniki učinka 'impact indicators' so namesto na neposreden in takojšnji učinek osredotočeni na bolj dolgoročni vidik (npr. kažejo stopnjo brezposelnosti na podeželskih območjih).

Na splošno so kazalniki učinka 'impact indicators' povezani s splošnimi cilji SKP, kazalniki rezultata 'result indicators' s posebnimi cilji, kazalniki realizacij 'output indicators' pa s posameznimi posredovanji politike.

Obstaja tudi niz kazalnikov okoliščin 'context indicators', ki zagotavljajo informacije o splošnih gibanjih gospodarstva, stanja okolja, splošnih kazalnikov

podnebnih sprememb, statističnih podatkih na področju kmetijstva in podeželja itd. Skupaj se kazalniki lahko obravnavajo kot „nadzorna plošča“ SKP, ki zagotavlja nabor ključnih informacij. ... «

Glede na izbrane leksikalne izraze pri slovenskem prevajanju te publikacije, sklepamo, da so prevajalci izhajali izključno iz predpisa IU EK št. 834/2014, saj uporabljajo prevode, za katere je ta analiza pokazala, da so neustrezni, predvsem pa neskladni s predhodnimi predpisi.

Zaradi neskladnosti pri prevodih med predhodnimi predpisi in tem predpisom, ter dokazane dvomnosti prevoda 'impact indicators' v IU EK št. 834/2014, je prišlo pri slovenski različici praktične predstavitve pomenov kategorij kazalnikov v tej publikaciji, do nejasnosti med hierarhičnimi nivoji, ter do napačne interpretacije pomena 'impact indicators'. Na enak način, sta se pojavila neustrezna in neskladna prevoda 'kazalniki realizacij' in 'kazalniki okoliščin'.

Treba pa je opozoriti še na nekaj, kar v izvornih dokumentih predpisov ni bilo mogoče zaznati. V tej publikaciji, je v izvornem dokumentu naveden primer kazalnika rezultata (CMEF, 2015a): »500 jobs created as a result of the investment measure«, ki daje vtis, da kazalniki rezultata vrednotijo količine nečesa kar je nastalo na podlagi nekega ukrepa. T.i. 'result indicators' so v vseh prilogah in Aneksih predpisov (Uredba EU št. 1303/2013, Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 808/2014, IU EK št. 834/2014) izraženi v deležih in ne količini, kot zmotno navaja publikacija CMEF (2015a,b). S tem primerom daje ta publikacija vtis, da njeni avtorji niti v izvornem dokumentu ne razumejo povsem pomena in ravni kategorij KU v SKP, kar je zaskrbljujoče za vse države članice, saj gre pri tej publikaciji za uradni dokument, ki ga je pripravil Urad za publikacijo EU.

V drugem primeru praktične uporabe KU iz sistema CMEF, pa smo izbrali za analizo Posebno poročilo ERS (2017a,b):»Za izkoriščanje celotnega potenciala omrežja Natura 2000 je potrebnih več prizadevanj«, ki je po statusu ravno tako uradni dokument. Tukaj je ERS podal svoje uradno mnenje o tem, kako države članice EU uspešno

izkoriščajo potencialne omrežja Natura 2000. Ugotovil je, da večina držav članic ne izkorišča vseh potencialov dovolj uspešno. V enem delu poročila je poudaril uporabo KU iz sistema CMEF za spremljanje in vrednotenje izkoriščanja potenciala omrežja Natura 2000. Opisal je kateri KU se uporabljajo in podal mnenje o prednostih in slabostih uporabljenih KU. Za obrazložitev vrst KU je podal kratko definicijo v obliki slovarčka, pri čemer je poudaril, da je njihova uporaba v različnih skladih EU določena v ustreznih predpisih (Posebno poročilo, 2017a).

Tudi poročila ERS, se tako kot vsi drugi uradni dokumenti ES, ki izhajajo iz t.i. 'evropskega prava', prevajajo v vse priznane jezike ES (Robertson, 2010; Studies..., 2010). Slovenski prevod Posebnega poročila (2017b) prevaja slovarček z definicijami KU tako (str. 38: 64): »Kazalniki uspešnosti 'performance indicators' običajno merijo vložke 'input', izločke 'output', rezultate 'result' ali učinke 'impact' določene politike. Kazalniki vložkov 'input indicators' se nanašajo na proračunske ali druge vire, dodeljene ukrepu politike. S kazalniki izločkov 'output indicators' se meri stopnja dejavnosti v razmerju do ukrepa. S kazalniki rezultata 'result indicators' se meri neposreden učinek ukrepa v razmerju do specifičnega cilja politike. S kazalniki učinka 'impact indicators' se meri želeni izid ukrepa v smislu njegovih učinkov na širše okolje, ki presegajo njegove neposredne učinke.«

Izraz 'output indicators' je bil v tem dokumentu prevajan v 'kazalniki izločka'. Izložek je beseda, ki nosi pomen: »količina česa, kar je izdelano, narejeno z ročnim, strojnim, umskim delom« (SSKJ, 2020). Morda je v računovodskem žargonu beseda 'izložek' dobro razumljena, vendar to ne odtehta spremembe prevoda 'output indicators' v 'kazalniki izločka', ki v kontekstu KU pri SKP, merijo 'učinek neposrednih ukrepov SKP' (Uredba EU št. 1305/2013). Dober prevod je izraz 'kazalniki učinka', ki omogoča enako kognitivno semantično izkušnjo za vsakega interpretatorja besedila in je skladna s predpisi, ki predpisujejo kategorije KU v sistemu CMEF (če izvzamemo predpis IU EK št. 834/2014, ki je dokazano sporen).

Posebno poročilo (2017b) vsebuje že prej omenjen, sporen prevod izraza 'impact indicators', ki ga tako kot predpis IU EK št. 834/2014, prevaja v 'kazalniki učinka'.

Spodnja preglednica (preglednica 3) povzema ugotovitve izvedene analize primerjave besedil (predpisov in uradnih dokumentov). V prvem stolpcu je angleško poimenovanje kategorij KU, v drugem stolpcu so slovenski prevodi, glede na izbran ciljni dokument.

Potem sledi 3. stolpec z angleško razlago pomena kategorij KU ali citatom, kjer se izraz pojavi. Temu sledi 4. stolpec s prevodom iz ciljnega dokumenta in še zadnji 5. stolpec, ki navaja vir dokumenta.

Table 3. A comparison of naming and description of performance indicators (PI) categories in original and target documents (Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 808/2014, IU EK št. 834/2014, CMEF (2015a,b), Posebno poročilo (2017a,b))

Tablica 3. Primerjava poimenovanj in opisa kategorij kazalnikov uspešnosti (KU) v izvornih in ciljnih dokumentih (Uredba EU št.1305/2013, IU EK št. 808/2014, IU EK št. 834/2014, CMEF (2015a,b), Posebno poročilo (2017a,b))

PI naming in original document	PI naming in target document	PI description or quote in original document	PI description or quote in target document	Source of document
Poimenovanje KU v izvornem dokumentu	Poimenovanje KU v ciljnim dokumentu	Razlaga ali citat KU v izvornem dokumentu	Razlaga ali citat KU v ciljnim dokumentu	Vir dokumenta
Context indicators	Kazalniki stanja	'a set of common context, result and output indicators'	'sklop skupnih kazalnikov stanja, rezultata in učinka'	IU EK št. 808/2014
Context indicators	Kazalniki okoliščin	Context indicators are reflecting relevant aspects of the general contextual trends that are likely to have an influence on the implementation, achievements and performance of the CAP.	Kazalniki okoliščin odražajo pomembne vidike splošnega razvoja okoliščin, ki verjetno vpliva na izvajanje, dosežke in uspešnost SKP.	IU EK št. 834/2014
Context indicators	Kazalniki okoliščin	There is a set of context indicators, which provide information on general trends of economy, state of the environment, general climate indicators, agricultural and rural statistics.	Obstaja tudi niz kazalnikov okoliščin, ki zagotavljajo informacije o splošnih gibanjih gospodarstva, stanja okolja, splošnih kazalnikov podnebnih sprememb, statističnih podatkih na področju kmetijstva in podeželja.	CMEF (2015a,b)
Output indicators	Kazalniki učinka	The Managing Authority and the Monitoring Committee shall carry out monitoring of each rural development programme by means of financial, output and target indicators.	Organ upravljanja in odbor za spremljanje spremljata vsak program razvoja podeželja z uporabo finančnih kazalnikov, kazalnikov učinka in ciljnih kazalnikov.	Uredba EU št. 1305/2013
Output indicators	Kazalniki učinka	'a set of common context, result and output indicators'	'sklop skupnih kazalnikov stanja, rezultata in učinka'	IU EK št. 808/2014
Output indicators	Kazalniki realizacij	The practical implementation of the CAP instruments should be monitored on the basis of output indicators that are able to reflect this operational level of the CAP.	Poleg tega bi bilo treba praktično izvajanje instrumentov SKP spremljati na podlagi kazalnikov realizacij, ki lahko odražajo to operativno raven SKP.	IU EK št. 834/2014
Output indicators	Kazalniki realizacij	Output indicators give the direct 'product' of the measure (e.g., 50 energy saving investments funded through a measure).	Kazalniki realizacij kažejo neposreden „produkt“ ukrepa (npr. 50 naložb v varčevanje z energijo, financiranih v okviru ukrepa).	CMEF (2015a,b)
Output indicators	Kazalniki izloška	Output indicators report on the degree of activity in relation to a policy measure.	S kazalniki izlozkov se meri stopnja dejavnosti v razmerju do ukrepa.	Posebno poročilo (2017a,b)
Result indicators	Kazalniki rezultata	'a set of common context, result and output indicators'	'sklop skupnih kazalnikov stanja, rezultata in učinka'	IU EK št. 808/2014

Continued

PI naming in original document	PI naming in target document	PI description or quote in original document	PI description or quote in target document	Source of document
Poimenovanje KU v izvornem dokumentu	Poimenovanje KU v ciljnem dokumentu	Razlaga ali citat KU v izvornem dokumentu	Razlaga ali citat KU v ciljnem dokumentu	Vir dokumenta
Result indicators	Kazalniki rezultata	The result indicators measure the underlying specific objectives of the common main objectives of the CAP.	Kazalniki rezultata vrednotijo posebne cilje glavnih skupnih ciljev SKP.	IU EK št. 834/2014
Result indicators	Kazalniki rezultata	Result indicators give the direct, immediate effect of the measure/programme (e.g., 500 jobs created as a result of the investment measure).	Kazalniki rezultata kažejo neposreden takojšnji učinek ukrepa/programa (npr. 500 ustvarjenih delovnih mest, ki so rezultat naložbenega ukrepa).	CMEF (2015a,b)
Result indicators	Kazalniki rezultata	Result indicators record the direct effect of the policy measure in relation to the specific policy objective.	S kazalniki rezultatov se meri neposreden učinek ukrepa v razmerju do specifičnega cilja politike.	Posebno poročilo (2017a,b)
Impact indicators	Kazalniki vpliva	The evaluator shall quantify the impact of the programme. measured by the impact indicators.	Izvajalec vrednotenja količinsko ovrednoti vpliv programa, ki se meri s kazalniki vpliva.	Uredba EU št.1305/2013,
Impact indicators	Kazalniki učinka	Impact indicators should reflect the common main objectives of the CAP.	Kazalniki učinka bi morali odražati glavne skupne cilje SKP.	IU EK št. 834/2014
Impact indicators	Kazalniki učinka	Impact indicators go beyond the direct, immediate effect but look at the longer term (e.g., rural unemployment rate).	Kazalniki učinka so namesto na neposreden in takojšnji učinek osredotočeni na bolj dolgoročni vidik (npr. kažejo stopnjo brezposelnosti na podeželskih območjih).	CMEF (2015a,b)
Impact indicators	Kazalniki učinka	Impact indicators concern the intended outcome of the measure in terms of its impact on the wider environment, beyond those directly affected by the measure.	S kazalniki učinka se meri želeni izid ukrepa v smislu njegovih učinkov na širše okolje, ki presegajo njegove neposredne učinke.	Posebno poročilo (2017a,b)

ZAKLJUČEK

Glede na rezultate analize avtorja meniva, da so bili prevodi v predpisih Uredba EU št. 1303/2013, Uredba EU št. 1305/2013 in IU EK št. 808/2014 usklajeni, nedvoumni in jasni. Glede na SSKJ (2020) in Veliki angleško... (2006) so izbrani slovenski prevodi v teh predpisih zagotovili ustrezno kognitivno semantično izkušnjo interpretatorja predpisov.

Problem pri nedoslednem prevajanju je nastal v zadnjem predpisu, IU EK št. 834/2014, kjer so pravni prevajalci v slovenski jezik, iz neznanih razlogov, spremenili leksikalne izraze v manj primerne in celo v neustrezne, kot je dokazala ta analiza. S tem so povzročili pravno ne-varnost, saj predpis ni več skladen s predhodnimi predpisi, prav tako pa povzroča dvoumnost in nejasnost v

interpretaciji delov predpisa, ki govorijo o vrstah, pomenu in odnosih kategorij KU v sistemu CMEF v SKP.

Ugotovljeno je bilo, da ne obstaja poenoteno slovensko poimenovanje kategorij KU med predpisi in uradnimi dokumenti, ki govorijo o sistemu CMEF v SKP. V kontekstu pravne varnosti Slovenije, kot države članice EU, se zavedamo pomena usklajenega prevajanja in pojmovanja kategorij KU v sistemu CMEF. V tem prispevku je zato prišlo do predloga prevodov kategorij KU v slovenski jezik in jasne razmejitve med hierarhičnimi ravnmi kategorij KU v sistemu CMEF. Vsa dognanja temeljijo na podrobni kvalitativni analizi predpisov, ki je upoštevala kognitiven semantičen pristop: Uredba EU št. 1303/2013, Uredba EU št. 1305/2013 in IU EK št. 808/2014, IU EK št. 834/2014 in slovarjev SSKJ (2020) in Veliki angleško...(2006).

Razlogov, zakaj prihaja v predpisih in uradnih dokumentih v obravnavanem kontekstu KU do leksikalno in semantično nedoslednega prevajanja, ne poznamo in jih tudi nismo raziskovali. Sklepamo, da gre za neuravnoteženo znanje iz področja sistema CMEF v SKP pri pravnih prevajalcih predpisov in drugih prevajalcih uradnih dokumentov.

V tem prispevku poskušamo argumentirano predlagati, kateri slovenski prevodi bi bili za dane ang. izraze najbolj leksikalno in semantično ustrezni, v obravnavanem kontekstu sistema CMEF.

Zato avtorja predlagava, da se KU v predpisih in uradnih dokumentih, ki iz njih sledijo, usklajeno in dosledno prevajajo kot:

- a) izraz 'impact indicators' se prevaja v 'kazalniki vpliva';
- b) izraz 'result indicators' se prevaja v 'kazalniki rezultata';
- c) izraz 'output indicators' se prevaja v 'kazalnike učinka' in
- d) izraz 'context indicators' se prevaja v 'kazalnike stanja'.

S tem se bo zagotovilo spoštovanje načela pravne varnosti Slovenije v kontekstu obveznosti spremljanja in vrednotenja kazalnikov uspešnosti za skupne glavne cilje SKP, posebne cilje in prednostne naloge programov SKP in izvajanja ukrepov SKP.

Kot že nekajkrat rečeno, najbolj sporno je tukaj kršenje načela pravne varnosti (četudi je naslovnik v dotičnem primeru država se pravna varnost nanaša tudi na vsakega državljanca Slovenije). Povsem mogoče si je predstavljati tudi situacijo, v kateri bi nek posameznik s pravnim interesom od svoje države zahteval vzpostavitev določenih kazalnikov in mislimo, da v tem primeru spornost neusklajenih predpisov ni vprašljiva.

V navodilih EK, za osebe, ki so vključene v pripravo aktov, torej tudi pravne prevajalce, izrecno piše:

“Vse izraze bi bilo treba uporabljati s pomenom, kot ga imajo v splošnem ali specializiranem jeziku. Zaradi pravne varnosti je včasih nujno, da se za potrebe določenega akta

opredeli pomen besed, ki se v njem uporabljajo. To velja med drugim za primere, ko ima izraz več pomenov, vendar ga je treba razumeti samo na en način, ali če se za potrebe akta v primerjavi z običajnim pomenom tega izraza ta pomen omeji ali razširi. Opredelitev pojma ne sme biti nasprotna običajnemu pomenu izraza. Opredeljeni izraz je treba v enakem pomenu uporabljati v celotnem aktu.” (Skupna..., 2015: 41, 14.1)

V tej sodbi Evropskega sodišča pa pravijo: “Nujnost po pravni varnosti namreč zahteva, da skupnostna ureditev omogoči osebam, na katere se nanaša, da se natančno seznanijo z obsegom obveznosti, ki jim jih nalaga, kar se lahko zagotovi zgolj z uradno objavo te ureditve v uradnem jeziku naslovnika.” (Sodba Sodišča, 2007) Sodba Sodišča EU velja za vsakega državljanca in državljanke vsake države članice EU.

Predpis IU EK št. 834/2014, ki najbolj neposredno naslavlja vrste kazalnikov in razlaga njihove ravni je v ciljnem prevodu (slovenščini) poln nejasnosti, dvoumnosti in neskladnosti s predhodnimi predpisi in bi kot tak moral biti popravljen. Prav tako bi morale biti popravljene vse publikacije, ki izhajajo iz tega predpisa, kot je na primer publikacija CMEF (2015b). Skladno s temi popravami, pa je potem potrebno popraviti tudi spletno stran EK, ki na kratko opisuje sistem CMEF, in ima povezave do vseh predpisov: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cmef_sl.

Ustrezno se nam zdi, da prevodi besed v pravnih dokumentih zadržijo pomensko enakost, saj le to zagotavlja varstvo pravic strank in temeljnih pravnih načel (Robertson, 2010; Hargitt, 2013). Dokument CMEF je eden izmed najpomembnejših pravnih dokumentov tako nosilcev političnih odločitev kot izvajalcev vrednotenja okvira uspešnosti programov SKP (Uredba EU št. 1303/2013; Uredba EU št. 1305/2013). Dokument, ki bo nasledil CMEF, se bo imenoval Performance Monitoring and Evaluation Framework (PMEF) in bo veljal za naslednje finančno obdobje 2021 – 2027 (časovni okvir vzpostavitve sistema PMEF je do nastanka tega prispevka še neznan). Njegova vsebina bo ravno tako obvezna

in pravno zavezujoča za vse države članice EU (ENRD 2020). Opazili smo, da so se v nekaterih strokovnih literaturah že uporabili predlagani izrazi KU, v kontekstu sistema CMEF v SKP (Erjavec in sod., 2018), čeravno se opirajo le na vir CMEF (2017), ki obstaja le v originalnem (angleškem) jeziku, zato ne poznamo postopka izbora izrazov, ki so skladni s tukaj predlaganim. Priporočamo, da bi se do prevodov teh pomembnih predpisov in uradnih dokumentov, ki bodo iz njih izhajali, pravni prevajalci uskladili v prevajanju kategorij KU v SKP v slovenski jezik, saj bo to pripomoglo k spoštovanju načela pravne varnosti, in s tem ščititvi pravic in poštenemu razumevanju dolžnosti Slovenije in njenih državljanov do EK. To bi se med drugim dalo urediti tudi z vzpostavitvijo internih strokovnih slovarjev in koordiniranim pristopu (morda se izobrazijo vodje prevajalskih služb), katerih dolžnost je preveriti, če so izrazi, ki se prevajajo, ne le skladni v tistem predpisu, ki je v prevajalskem postopku, ampak da preverijo ali so izrazi skladni tudi z predhodnimi predpisi iz katerih nov predpis izhaja. Ta analiza je namreč pokazala, da je do nedoslednosti prišlo ravno zaradi tega, ker pravni prevajalci niso preverili ali so izrazi skladni s predhodnimi predpisi.

ACKNOWLEDGEMENTS

This project has received funding from the European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme (grant agreement n° 818190).

VIRI IN LITERATURA

- CMEF (2015a) The monitoring and evaluation framework for the common agricultural policy 2014–2020. Short publication. Luxembourg: Publications Office of the EU, 28. [Online] Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/00da6abf-7c75-11e5-9fae-01aa75ed71a1>, [Accessed 3 November 2020]
- CMEF (2015b) Skupni okvir za spremljanje in vrednotenje SKP za obdobje 2014 – 2020. Kratka publikacija. Luksemburg: Urad za publikacije Evropske Unije, 28. [Online] Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/00da6abf-7c75-11e5-9fae-01aa75ed71a1> [Accessed 3 November 2020]
- CMEF (2017) Technical handbook on the monitoring and evaluation framework of the common agricultural policy 2014 – 2020. European Commission: Directorate-general for agriculture and rural development, 85. [Online] Available at: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/technical-handbook-monitoring-evaluation-framework_june17_en.pdf [Accessed 3 November 2020]

- Cvikl S. (2013) Pravni položaj zavezanca za davek s poudarkom na pravni varnosti. Maribor: Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, 93. [Online] Available at: <https://dk.um.si/lzpisGradiva.php?lang=slv&id=40498> [Accessed 15 April 2021]
- Davies. I. (1999) Evaluation and performance management in government. *Evaluation*, 8 (2), 150–9.
- ENRD (2020) Performance Monitoring and Evaluation Framework. European Network for Rural Development. [Online] Available at: https://enrd.ec.europa.eu/evaluation/back-basics/performance-monitoring-and-evaluation-framework_en [Accessed 30 October 2020]
- Erjavec E., Šumrada T., Juvančič L., Rac I., Cunder T., Bedrač M., Lovec M. (2018) Vrednotenje slovenske kmetijske politike v obdobju 2015–2020: Raziskovalna podpora za strateško načrtovanje po letu 2020. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije [Online] Available at: <https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/287-vrednotenje-slovenske-kmetijske-politike-v-obdobju-2015-2020/file> [Accessed 30 October 2020]
- Glossary of statistical terms (2001) Agri - Environmental indicator. OECD statistics portal. [Online] Available at: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=830> [Accessed 1 December 2020]
- Hammond, A., Adriaanse, A., Rodenburg, E., Bryant, D., Woodward, R. (1995) *Environmental Indicators: A Systematic Approach to Measuring and Reporting on Environmental Policy Performance in the Context of Sustainable Development*, Washington D.C.: World Resources Institute, 58. [Online] Available at: http://pdf.wri.org/environmentalindicators_bw.pdf [Accessed 1 December 2020]
- Hargitt, S. (2013) What could be gained in translation: legal language and lawyer – linguists in a globalized world. *V: Indiana journal of Global, Indiana University*, 20 (1), 425–447.
- IU EK št. 808/2014 (2014) Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 808/2014 z dne 17. julija 2014 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). (SL, EN), Official Journal, 227, 18–68 [Online] Available at: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/808/oj [Accessed 3 November 2020]
- IU EK št. 834/2014 (2014) Izvedbena uredba komisije (EU) št. 834/2014 z dne 22. julija 2014 o določitvi predpisov za uporabo skupnega okvira spremljanja in vrednotenja skupne kmetijske politike. (SL, EN), Official Journal, 230, 1–7. [Online] Available at: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/834/oj [Accessed 3 November 2020]
- Jemec Tomazin, M. (2001) Novi teoretični pogledi na skladnost in semantiko v kognitivni znanosti. *Jezik in slovstvo*, 46 (4), 164–172. [Online] Available at: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-MLKC249B/007f4287-b6db-49de-b1aa-3a92226a3729/PDF> [Accessed 15 April 2021]
- Kocbek A. (2011) Prevajanje pravnih besedil: pasti in strategije v prevodih pogodb. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management, 274. [Online] Available at: <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-117-5.pdf>, [Accessed 3 November 2020]
- Kranjc, J. (2018) Trije stebri pravne države in pravna fakulteta v Ljubljani. *Pravnik*. Ljubljana, 73 (11/12), 775–776, 925–926.
- Longinotti, D. (2009) Problemi specifici della traduzione giuridica: traduzione di sentenze dal tedesco e dall'inglese. *Quaderni di Palazzo Serra*, 17, 1–38. [Online] Available at: <http://www.disclit.unige.it/pub/17/longinotti.pdf> [Accessed 11 November 2020]
- Lovriha M., Rakar I. (2015) Prevajanje pravnih aktov – primer dvojezičnih samoupravnih lokalnih skupnosti v Italiji in Sloveniji. *Javna uprava*, 51 (1/2), 81–102.

- Novak M., Novak A. (2006) Mostovi prava II: utrinki iz anglosaškega pravnega izrazoslovja. Ljubljana: GV založba, 175.
- OdlUS (1995) Odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije. U-I-159/95. Uradni list RS, 25/96. [Online] Available at: <https://e-kurs.si/komentar/varstvo-zaupanja-v-pravo-poseg-v-pridobljene-pravice/> [Accessed 15 April 2021]
- Posebno poročilo (2017a) Posebno poročilo: Za izkoriščanje celotnega potenciala omrežja Natura 2000 je potrebnih več prizadevanj. Luksemburg: Evropsko računsko sodišče, 68. [Online] Available at: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_1/SR_NATURA_2000_SL.pdf [Accessed 13 September 2020]
- Posebno poročilo (2017b) Special Report: More efforts needed to implement the Natura 2000 network to its full potential. Luxembourg: European Court of Auditors, 68. [Online] Available at: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_1/SR_NATURA_2000_EN.pdf [Accessed 13 September 2020]
- Robertson C. (2010) EU Law and Semiotics. International Journal for the Semiotics of Law, 23, 145–164.
- Schwarz, M. in Chur, J. (2004) Semantik: Ein Arbeitsbuch. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 220.
- Skupna praktična navodila Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije za osebe, vključene v pripravo pravnih aktov Evropske unije (2015) Luksemburg: Urad za publikacije Evropske Unije, 74. [Online] Available at: [SL-navodila-za-pripravo-zakonodaje.pdf](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1958R0001:20130701:SL:PDF) (europa.eu) [Accessed 15 April 2021]
- Slovensko-latinski slovar po: Matija Kastelec - Gregor Vorenc, Dictionarium Latino-Carniolicum (1608–1710) [Online] Available at: www.fran.si [Accessed 1 December 2020]
- Sodba Sodišča (2007) Zadeva C-161/06. [Online] Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62006CJ0161&from=SK> [Accessed 15 April 2021]
- SSKJ. Slovar slovenskega knjižnega jezika [Online] Available at: www.fran.si [Accessed 26 October 2020]
- Studies on translation and multilingualism: Lawmaking in the EU multilingual environment (2010) European Commission: Directorate-General for Translation. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 200. [Online] Available at: https://termcoord.eu/wpcontent/uploads/2013/08/Study_on_lawmaking_in_the_EU_multilingual_environment.pdf [Accessed 15 April 2021]
- Uredba EU št. 1303/2013 (2013) Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006. (SL, EN), Official Journal, 347, 320–469. [Online] Available at: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj> [Accessed 15 April 2021]
- Uredba EU št. 1305/2013 (2013) Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005. (SL, EN), Official Journal, 347, 487–548. [Online] Available at: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj> [Accessed 15 April 2021]
- Uredba št. 1 (1958) Uredba št. 1 o določitvi jezikov, ki se uporabljajo v Evropski gospodarski skupnosti. (SL, EN), Official Journal, 17, 385–386. [Online] Available at: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1958R0001:20130701:SL:PDF> [Accessed 15 April 2021]
- Ustava Republike Slovenije (1991) Uradni list RS, 33/91-I. [Online] Available at: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1> [Accessed 15 April 2021]
- Van Dooren W. (2008) Performance Indicators: a wolf in sheep's clothing? International conference: Changing Educational Accountability in Europe. Social science research centre. Berlin, 18. [Online] Available at: https://www.researchgate.net/publication/264037449-Performance_indicators_a_wolf_in_sheep's_clothing [Accessed 26 October 2020]
- Veliki angleško-slovenski slovar Oxford – DZS (2006) Krek S. Ljubljana: DZS, 2238.
- Wilss, W. (1988) Kognition und Übersetzen: zu Theorie und Praxis der menschlichen und der maschinellen Übersetzung. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 307 p.